

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

ชื่อเจ้าขององค์ความรู้ นายสุปรिता สุทธสาร ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ

สังกัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอชัยบาดาล

ชื่อองค์ความรู้ การสร้างโมเดลหมู่บ้านสามาชีพชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ยั่งยืน

หมวดองค์ความรู้ที่บ่งชี้ การสร้างครัวเรือนสามาชีพชุมชน ให้ประสบผลสำเร็จ

ที่มาและเป้าหมายของการจัดการความรู้

การสร้างสามาชีพชุมชน : กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินโครงการสามาชีพชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพและมีรายได้ สร้างเศรษฐกิจครัวเรือนมีความมั่นคง ประชาชนใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนมีความสุข และต่อยอดสู่การรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพที่มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

การขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แนวคิด ”ชาวบ้านสอนชาวบ้าน” เริ่มต้นด้วยการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้จากปราชญ์ชุมชนสู่ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ โดยสร้างทีมปราชญ์และการจัดการฝึกอบรมให้กับครัวเรือนที่ต้องการฝึกอาชีพในหมู่บ้าน การติดตามและการให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครอบครัวที่เข้ารับการอบรมสามารถปฏิบัติอาชีพได้จริงและพัฒนาเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับครัวเรือนอย่างมั่นคง

วิธีการ/ขั้นตอนการจัดการความรู้

- ๑ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนที่รับผิดชอบ และผู้เกี่ยวข้อง จะต้องศึกษาสร้างความเข้าใจในแนวคิด กระบวนการ การสร้างสามาชีพชุมชน และดำเนินการตามขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงาน
- ๒ ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมทีมวิทยากรสามาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน การหาปราชญ์ชุมชนที่มีความสามารถประกอบอาชีพที่ประสบผลสำเร็จ ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน มีจิตอาสาและสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อสร้างทีมวิทยากรสามาชีพชุมชน ระดับหมู่บ้าน หมู่บ้านละ ๕ คน โดยทีมวิทยากรสามาชีพระดับหมู่บ้าน ๑ คน ต่อครัวเรือนเป้าหมาย ๔ คน ที่ต้องการฝึกอาชีพ เพื่อทบทวนความต้องการในการฝึกอาชีพได้ตรงตามความต้องการก่อนเริ่มการฝึกอาชีพ
- ๓ การรับสมัครครัวเรือนเป้าหมายที่จะเข้าร่วมโครงการ ต้องคัดเลือกครัวเรือนที่มีความประสงค์ และตั้งใจในการที่อยากจะสร้างอาชีพเพื่อยกระดับรายได้แก่ตัวเอง โดยมีทีมปราชญ์ร่วมกับผู้นำพิจารณาจากข้อมูล จปฐ. และฐานข้อมูลอื่นๆที่จำเป็นต่อการคัดเลือกครัวเรือน
- ๔ ทีมวิทยากรสามาชีพชุมชนดำเนินการส่งเสริมสามาชีพชุมชนในระดับหมู่บ้าน จัดฝึกอบรมอาชีพให้กับครัวเรือนเป้าหมาย จำนวน ๓ วัน การเตรียมวางแผนการดำเนินการอบรมตามแนวทางที่จัดเตรียมไว้ เช่น หลักสูตรการอบรม เอกสารและอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการอบรมฯ
- ๕ กระบวนการในการสร้างสามาชีพชุมชน ทีมวิทยากรสามาชีพชุมชน ถ่ายทอดความรู้ด้านอาชีพที่ต้องการฝึกอาชีพตามประเด็นต่างๆ เช่น

- ๑) ความเป็นมาของอาชีพโดยที่มหาวิทยาลัยปราชญ์สัมมาชีพชุมชน ที่ต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
- ๒) การวิเคราะห์อาชีพของครัวเรือนเป้าหมายที่เข้าร่วมนั้นเป็นขั้นตอนที่ต้องมีละเอียด และต้องให้เกิดจากความต้องการของครัวเรือนเป้าหมาย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้
- ๓) ร่วมกัน เพราะจะนำไปสู่ อาชีพที่ต้องการของครัวเรือนเป้าหมายเพื่อสร้างอาชีพ สามารถเพิ่มรายระดับรายได้จริง
- ๔) กระบวนการ/ขั้นตอนการประกอบอาชีพและการสาธิตอาชีพ ต้องแบ่งกลุ่มย่อยตาม ความรับผิดชอบเพราะครัวเรือนเป้าหมายจะสามารถสอบถามหรือเข้าใจ
- ๖ การจัดซื้อวัสดุฝึกอาชีพต้องตรงตามความต้องการครัวเรือนเป้าหมาย
- ๗ การศึกษาดูงานการประกอบอาชีพ ของครัวเรือนให้ตรงตามต้องการของครัวเรือนเป้าหมาย และการประสานความอนุเคราะห์วิทยากรที่มีความรู้เฉพาะเรื่องการประกอบอาชีพนั้น ทั้งหน่วยงาน ภาครัฐและภาคเอกชนหรือผู้ที่ประกอบอาชีพนั้นจนประสบผลสำเร็จที่ครัวเรือนเป้าหมาย ต้องการ ที่จะมาเป็นที่ปรึกษาการในการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่องนั้น ต้องภูมิภาคไม่ไกล จากพื้นที่หมู่บ้านสัมมาชีพชุมชน เพราะจะสะดวกต่อการติดต่อและการเดินทาง
- ๘ การประเมินผลการอบรมโครงการ ต้องประเมินทั้งในส่วนที่เป็นเอกสาร และการการสอบถาม
- ๙ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ ของที่มหาวิทยาลัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนั้น เป็น ขั้นตอนที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง โดยต้องมีเอกสารบันทึกการติดตามแก่ครัวเรือนเป้าหมาย และ การวิเคราะห์โครงการ เพื่อนำมาประเมินผลสำเร็จของโครงการ

ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดการความรู้

เทคนิคและแนวทางในการทำงาน

๑. ศึกษาแนวทางการดำเนินงานโครงการสัมมาชีพชุมชนให้เข้าใจชัดเจน
๒. การนำผลการติดตามและผลการประเมินโครงการมาวิเคราะห์ร่วมกับครัวเรือนเป้าหมาย
๓. การสร้างทีมที่ปรึกษาที่มีประสบผลสำเร็จและเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพ และสร้างเครือข่าย สัมมาชีพชุมชน การสร้างช่องทางการตลาดแก่ผลผลิตจากสัมมาชีพชุมชน มาขึ้นทะเบียนโอท็อป และส่งเสริม ครัวเรือนเป้าหมายจำหน่ายในตลาดประชารัฐ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. กระบวนการค้นหาปราชญ์ที่ต้องเชี่ยวชาญและประสบผลสำเร็จด้านการประกอบอาชีพ และมีจิตอาสา รวมทั้งวิทยากรภาคีเครือข่ายในทุกภาคส่วนมาเป็นที่ปรึกษาในโครงการ และสร้างภาคีเครือข่ายหมู่บ้าน สัมมาชีพชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างกัน
๒. การดำเนินงานสร้างหมู่บ้านสัมมาชีพชุมชน ต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันทุกขั้นตอน
๓. การนำข้อมูลในทุกด้าน ที่มีในชุมชนมาเป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา การประกอบอาชีพ เพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือนเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ
๔. การจัดตั้งกลุ่มอาชีพครัวเรือนเป้าหมาย เพื่อรองรับการขยายผลสู่การประกอบอาชีพอื่นและการ ช่วยเหลือทุนสนับสนุนในภาครัฐและเอกชน
๕. การน้อมนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในทุกระดับ เพื่อให้เกิดความสมดุล มั่งคั่ง และยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินหมู่บ้านสัมมาชีพชุมชนนั้น คือการให้ชาวบ้านสอนชาวบ้านโดยผ่านการร่วมกันวิเคราะห์ อาชีพด้วยตัวเองว่าเหมาะสมอย่างไร แต่ด้วยการเร่งของระยะเวลาการดำเนินโครงการของภาครัฐ นั้น ไม่สอดคล้องกับบางอาชีพที่ต้องการระยะเวลาในการดำเนินงาน และการวัดผลสำเร็จโครงการวัดเพียงระยะเวลา อันสั้นไม่ได้ ที่สำคัญที่สุดคือซับซ้อนกับโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เพราะสัมมาชีพชุมชนคือหนึ่งใน กระบวนการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นหากจะทบทวนในเรื่องของเวลาการดำเนินโครงการ และกระบวนการดำเนินโครงการ ก็คงลงลึกถึงครัวเรือนเป้าหมายที่ต้องการทำจริงและมีการติดตามอย่างเป็น รูปธรรมโดยมีหน่วยงานภาคีพัฒนาในพื้นที่เข้าร่วมด้วย